ଖେତ୍ ସିଂ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ

ମାର୍ଚ୍ଚ 20, 2002

[ଆର୍. ପି. ସେଠି ଏବଂ କେ. ଜି. ବାଲକ୍ରିଷ୍ଣନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି]

ନିଶା ଔଷଧ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985 : ଧାରା 50 ।

ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀ-ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ -ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : NDPS ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କରାଯିବ- ଯଦି ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୁଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଏହାର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀ- ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ - ଜବତ ମହାଜର-ପ୍ରସ୍ତୁତି- ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : ଯେଉଁଠାରୁ ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ ହୁଏ, ସେହି ସ୍ଥାନରେ ହିଁ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଉଚିତ- ତଥାପି, ଯଦି ଜବତ ମହାଜରକୁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ ଏହାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରିବ, ଯଦି ଏହା କରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଥାଏ ।

ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1872 :

ଧାରା 5-ତଥ୍ୟର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା-ବେଆଇନ ପ୍ରମାଣ- ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟତା- ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : ଏପରି ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ଗମ୍ଭୀର ପକ୍ଷପାତ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି କି, ତାହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତି ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଏପରି ପ୍ରମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଇନର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରେ ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରମାଣ ସହିତ ହେରଫେର ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ତେବେ ଏହା ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିଶା ଔଷଧ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985 ର ଧାରା 17, 18 ଏବଂ 21 ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ କାଏମ ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହାତରେ ଏକ କପଡ଼ା ଟୋକେଇ ଧରି ଏକ ଟ୍ରକରେ ବସିଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ଟୋକେଇରେ ଏକ ପଲିଥିନ୍ ବ୍ୟାଗ ମିଳିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ କିଛି କଳା ପଦାର୍ଥ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ଉକ୍ତ କଳା ପଦାର୍ଥ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିରୁ ନମୁନା ନିଆଯାଇ ଜଉମୁଦ କରାଯାଇଥିଲା । ରାସାୟନିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଜଣାପଡିଥିଲା ଯେ ନମୁନାଗୁଡ଼ିକ ଅଫିମ ଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏହା ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା **NDPS** ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲେ; ଜବତ ଔଷଧକୁ ଗୋଦାମରେ ଜମା କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା; ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ, ଏପରି ବେଆଇନ ଜବତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ **।**

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ : **1.** ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ନିଶା ଔଷଧ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, **1985** ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ସହିତ ଜଡିତ ତଦନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀର ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ଦିଗ **। NDPS** ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ନିୟମବଳୀ ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କିପରି କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ସ୍ଥିର କରିଛି **।** ଯଦି ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୁଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଏହାର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ **। NDPS** ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ଗୁରୁତର ପ୍ରକୃତିର ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପାଇଁ କାରାଦଣ୍ଡ **।** ଯେହେତୁ କୌଣସି ନିଶା ଔଷଧ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ରଖିବା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ, ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଜିନିଷ ଜବତ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ **। [602- D]**

2. ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଯେତେବେଳେ ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ତଲାସ ସମୟରେ କୌଣସି ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଜବତ ମହାଜର ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଉଚିତ **।** ତଥାପି, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାନ୍ତା, କାରଣ ଏହା ଏକ ସୁଯୋଗ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏକ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ସୁବିଧା ନଥାଇପାରେ **।** ଯଦି ଜବତ ଏପରି ସ୍ଥାନରେ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଓଜନ କରିବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁବିଧାର ଅଭାବ ଅଛି, ତେବେ ଅଧିକାରୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ ଯେତେବେଳେ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ଯଦି ଏହା କରିବା ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଥାଏ **।** ସେହି ଘଟଣାରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଜବତ ମହାଜର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ, ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ଉଚିତ ଯେ ସେ କାହିଁକି ଉଦ୍ଧାର ସ୍ଥାନରେ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲେ **।** ଯଦି ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଅତ୍ୟଧିକ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ହେରଫେର କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇପାରେ **।** ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯେ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷଟି ନିଜେ ବଦଳାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ଭାବରେ ଫସାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କିଛି ଜିନିଷ ଲଗାଯାଇଥିଲା **।** ଏହି ସନ୍ଦେହଜନକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଏବଂ

ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ, ଯେଉଁଠାରୁ ଚୋରା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ହେପାଜତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସର୍ବଦା ବାଞ୍ଛନୀୟ । [604- B- E]

3. ଯଦିଓ ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କରିବାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ବେଆଇନତା ଥାଏ, ତଥାପି ଏହା ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ଗୁରୁତର ପକ୍ଷପାତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି କି ତାହା ଜାଣିବେ । ଯଦି ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ଆଇନ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବମାନନା କରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଏପରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଜବତ ସମୟରେ ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମାଣ ସହିତ ହେରଫେର କିମ୍ବା ବ୍ୟବହୃତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାନ୍ତା, ତେବେ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଉକ୍ତ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । [606- D- E]

ପୂରନ୍ ମଲ୍ **ବନାମ** *ଯାଞ୍ଚ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଅନୁସନ୍ଧାନ)*, **[1974] 1 SCC 345, ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ।**

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ *ବାଲଦେବ ସିଂ*, **[1999] 6 SCC 172**; *H.P. ରାଜ୍ୟ* ବନାମ *ପୃଥ୍ୱୀ ଚାନ୍ଦ*, **[1996] 2 SCC 37**; *ରାଧା କିଶନ* ବନାମ *ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ*, **AIR (1963) SC 822** ଏବଂ *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ* ବନାମ *ନଟୱାରଲାଲ ଦାମୋଦରଦାସ ସୋନି*, **[1980] 4 SCC 669**, ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ କରାଗଲା ।

4. ଯଦିଓ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଥିବାର ଜଣାପଡ଼ିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ହିଁ ଏହା କରାଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ସମଗ୍ର ସ୍ଥାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ, କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ନଥିଲା ଯେ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀରେ ଅଧିକାରୀମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଅଫିମ ଥିବା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଜଣାପଡ଼ିଛି ।[606- F]

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 31/2000 ।

S.B.Crl.A. ସଂଖ୍ୟା 331/1994ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 20.9.95 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଡୁଙ୍ଗର ସିଂ, ଭି. ଜେ. ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍, ପି. ଆଇ. ଜୋସ୍, ଜେନିସ୍ ଏବଂ ଏ. ରାଧାକ୍ରିଷ୍ଣନ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପି. ପି. ମାଲହୋତ୍ରା, କୁମାରୀ ବିନୁ ଟମଟା ଏବଂ ବି. କ୍ରିଷ୍ଣା ପ୍ରସାଦ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେ. ଜି. ବାଲକ୍ରିଷ୍ଣନଙ୍କ ଦ୍ବାରା । ଏହି ଆବେଦନ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଶା ଔଷଧ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ , 1985 (ଏଠାରେ "NDPS ଅଧିନିୟମ" ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ

କରାଯାଇଛି) ର ଧାରା 17, 18 ଏବଂ 21 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଦେଇଥିବା ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ।ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 10 ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 1 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଅନାଦେୟ ହେଲେ ଅଧିକ ଦୁଇ ବର୍ଷ ଛଅ ମାସ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଖେତ ସିଂହଙ୍କ ସହିତ ଜଣେ କନହୈୟା ଲାଲଙ୍କ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା କନହୈୟା ଲାଲଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ 6.5.1989 ରେ, ଜୈସଲମେରର ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର ଇନ୍ସପେକ୍ଟର PW6 ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ଦାସ ଲଖାରା, ଶୁଳ୍କ ଅଧୀକ୍ଷକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ କନଷ୍ଟେବଲଙ୍କ ସହିତ ରାମଗଡ଼ ଅଭିମୁଖେ ପ୍ରହରା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରୁଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମସର କ୍ରସିଂ ନିକଟରେ, ସେମାନେ ଅନେକ ମୋଟର ଯାନ ଯାଞ୍ଚ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ କାରଣ ଏହା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏଠାରେ ନିଶା ଔଷଧ ଚାଲାଣ ହୋଇପାରେ । ଟ୍ରକ ସଂଖ୍ୟା RJC 1472 ରେ, ଆବେଦନକାରୀ ହାତରେ ଏକ କପଡା ଟୋକେଇ ଧରି ବସିଥିବା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ, ଟୋକେଇରୁ ଏକ ପଲିଥିନ୍ ବ୍ୟାଗ ମିଳିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ କିଛି କଳା ପଦାର୍ଥ ଥିଲା ଯାହା ଅଫିମ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଖେତ ସିଂହ ଏବଂ କନହୈୟା ଲାଲଙ୍କୁ କପଡ଼ା ଟୋକେଇ ସହିତ ଶୁଳ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଶୁଳ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ, ଅଫିମ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା, ଏଥିରୁ ନମୁନା ନିଆଯାଇ ଜଉମୁଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ କନହୈୟା ଲାଲଙ୍କୁ ପଚରାଉଚରା କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ କନହୈୟା ଲାଲଙ୍କଠାରୁ ଜବତ ଅଫିମ କିଣିଥିଲେ। ନମୁନାଗୁଡ଼ିକୁ ରାସାୟନିକ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫୋରେନସିକ୍ ସାଇନ୍ସ ଲାବୋରେଟୋରୀର ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ନମୁନାଟି 'ଅଫିମ' ଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ NDPS ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50ର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହେଉଛି କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କାର୍ଯ୍ୟ ଜଣେ ରାଜପତ୍ରିତ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇନଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କର ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ଯେ ତଲାସି ଜଣେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କିମ୍ବା ରାଜପତ୍ରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯିବ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା କାରଣ ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସାଧାରଣ ତଲାସି ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀ ଅଫିମ ସହିତ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବାର ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ NDPS ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ତଲାସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସମାନ ଆବେଦନ ଉଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଡୁଙ୍ଗର ସିଂହ ଏକ ଯୁକ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ବ୍ରହ୍ମସର କ୍ରସିଂ ନିକଟରେ ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା, କୌଣସି ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ

ନଥିଲା ଏବଂ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀରୁ କୌଣସି ନମୁନା ନିଆଯାଇ ନଥିଲା; ଜବତ ସ୍ମାରକ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନମୁନାଗୁଡ଼ିକ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ମଧ୍ୟ ନିଆଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଗୁରୁତର ପକ୍ଷପାତ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଜବତ ସ୍ମାରକ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଜବତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଉଚିତ ଥିଲା । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀକୁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଜଉମୁଦ କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଡ୍ରାଇଭର ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଟ୍ରକକୁ ଜୟସଲମେରର ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଟ୍ରକରେ ପ୍ରାୟ 10 ଜଣ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଆହୁରି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ସନ୍ତୋଷଜନକ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାଖଲରୁ ବ୍ୟାଗଟି ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବ୍ୟାଗଟି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯାତ୍ରୀଙ୍କର କି ନାହିଁ ତାହା ସନ୍ଦେହଜନକ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ NDPS ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ସହିତ ଜଡିତ ତଦନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ଦିଗ । NDPS ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କିପରି କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ସ୍ଥିର କରିଛି । ଯଦି ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର କୌଣସି ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୁଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଗମ୍ଭୀର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଏହାର ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । NDPS ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରକୃତିର ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦଣ୍ଡ ହେଉଛି ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପାଇଁ ଜେଲଦଣ୍ଡ । ଯେହେତୁ ଯେକୌଣସି ନିଶା ଔଷଧ କିମ୍ବା ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ନିଜେ ରଖିବା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ, ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଜିନିଷ ଜବତ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

NDPS ଅଧିନିୟମର ଧାରା 51 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯେ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପରୱାନା, ଗିରଫ, ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକ NDPS ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ । ସଂହିତାର ଧାରା 165 ପୋଲିସକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରୱାନା ବିନା ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ସଂହିତାର ଧାରା 2 (p) ରେ 'ସ୍ଥାନ' କୁ ଏକ ଭାବରେ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ଘର, କୋଠା, ତମ୍ବୁ , ଯାନବାହାନ ଏବଂ ଜାହାଜ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସଂହିତାର ଧାରା 165 ତଦନ୍ତ କରୁଥିବା ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପରୱାନା ବିନା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଏ, ଯଦି ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଥାଏ ଯେ କୌଣସି ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କିଛି ମିଳିପାରେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ସନ୍ଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ନିରାଶ

କରିପାରେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସଂହିତାର ଧାରା 100 ଏକ ବନ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯିବାର ପଦ୍ଧତି ସମ୍ପର୍କରେ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଉଛି ଯେ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଆହୁରି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ନିବାରଣ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପାଳନ କରାଯାଇନାହିଁ । ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ନିବାରଣ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 1/88 ର ଖଣ୍ଡ 1.5 ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଭାବ ପାଇଁ ଅଟେ :-

"ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସମୟ

ଜବତ ହୋଇଥିବା ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥର ନମୁନା, ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସ୍ଥାନରେ, ଅନୁରୂପ ଭାବରେ, ସନ୍ଧାନ (ପଞ୍ଚ) ସାକ୍ଷୀ ଏବଂ ଯାହାଙ୍କ ଦଖଲରୁ ନିଶା ଜିନିଷ ଜବତ ହୋଇଛି ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବା ଉଚିତ, ଏବଂ ଏହି ବିଷୟର ଉଲ୍ଲେଖ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପଞ୍ଚନାମାରେ କରାଯିବା ଉଚିତ । "

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ନିଶା ଔଷଧ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିଭାଗ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାୟୀ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 2/88 ର ଖଣ୍ଡ 3.8 ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ପଢାଯାଏ :-

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜବତ ଅଧିକାରୀ ଏପରି ଔଷଧ ଜବତ ହେବାର 48 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ୟାକିଂ ଏବଂ ଜଉମୁଦ ହୋଇଥିବା ଔଷଧଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଦାମରେ ଜମା କରିବେ, ଏବଂ ଏକ ଅଗ୍ରେଷଣ ପତ୍ର ସହିତ ଏହା ସୂଚିତ କରିବେ:

(i) ନୂତନ ଆଇନ (ଅର୍ଥାତ୍ NDPS ଅଧିନିୟମ) ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ଏବଂ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଅନୁଯାୟୀ NDPS ଅପରାଧ ସଂଖ୍ୟା ।

(ii) ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ନାମ (ଗୁଡିକ)

(iii) ପରୀକ୍ଷା ପତ୍ରର ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ

(iv) ଜଉମୁଦ ହୋଇଥିବା ପ୍ୟାକେଜ୍ / ପାତ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀରେ ଥିବା ଔଷଧର ବର୍ଣ୍ଣନା, ଯଦି ଥାଏ;

(v) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ୟାକେଜ୍/ପାତ୍ରରେ ଔଷଧ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ

(vi) ଔଷଧ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ୟାକେଜ୍ / ପାତ୍ର ସଂଖ୍ୟା

(vii) ସମସ୍ତ ପ୍ୟାକେଜ୍ / ପାତ୍ରର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ନିଶା ଔଷଧ ନିବାରଣ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଜବତନାମା ଘଟଣାସ୍ଥଳେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଔଷଧକୁ ଗୋଦାମରେ ଜମା କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ଗୁରୁତର ପକ୍ଷପାତିତା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହି କାରଣରୁ ତାଙ୍କର ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି ।

ନିଶା ଔଷଧ ନିବାରଣ ବିଭାଗ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ NDPS ଅଧିନିୟମର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଯଦିଓ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଆଇନଗତ ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା ଏବଂ ତଦନ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଦେଖିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଯେତେବେଳେ ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ କୌଣସି ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଜବତ ମହାଜର ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତଥାପି, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାନ୍ତା, କାରଣ ଏହା ଏକ ସୁଯୋଗଜନକ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ସୁବିଧା ନଥାଇପାରେ । ଯଦି ଜବତ ଏପରି ସ୍ଥାନରେ କରାଯାଏ ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଓଜନ କରିବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁବିଧାର ଅଭାବ ଅଛି, ତେବେ ଅଧିକାରୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ ଯେତେବେଳେ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ଯଦି ଏହା କରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଥାଏ । ସେହି ଘଟଣାରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଜବତ ମହାଜର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ, ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ଉଚିତ ଯେ ସେ କାହିଁକି ଉଦ୍ଧାର ସ୍ଥାନରେ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲେ । ଯଦି ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ କୌଣସି ଅତ୍ୟଧିକ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ହେରଫେର କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇପାରେ । ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯେ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଜିନିଷଟି ନିଜେ ବଦଳାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ଭାବରେ ଫସାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କିଛି ଜିନିଷ ଲଗାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସନ୍ଦେହଜନକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ, ଯେଉଁଠାରୁ ଚୋରା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ହେପାଜତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସର୍ବଦା ବାଞ୍ଛନୀୟ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଯଦିଓ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ଟ୍ରକରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଜିନିଷପତ୍ର ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେହି ସମୟରେ କୌଣସି ଜବତ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇନଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଶୁଳ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜବତ ମହାଜର ଶୁଳ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ପକ୍ଷପାତିତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ NDPS ଅଧିନିୟମ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଇନ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଥିରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଉପରେ କଠୋର ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି, ତେଣୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ପାଇଁ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଳନ କରିବାରେ ଯେକୌଣସି ବିଫଳତାକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହିତ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ସଂଗୃହିତ ଯେକୌଣସି ପ୍ରମାଣକୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯିବ ।

ଅବୈଧ ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଜବତ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ କି ନାହିଁ ତାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି *ପୂରନ ମାଲ* ବନାମ *ନିରୀକ୍ଷଣ (ତଦନ୍ତ) ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, ଇତ୍ୟାଦି* [1974] 1 SCC345 ରେ ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିଷ୍ପତ୍ତି । ଯଦିଓ ସେହି ମାମଲାରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉପଯୁକ୍ତ :-

> "ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଛି, ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଆଇନ ଇଂରାଜୀ ଆଇନରେ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରମାଣ ନିୟମ ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଏବଂ ଭାରତ ଏବଂ ଇଂଲଣ୍ଡର ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଅବୈଧ ସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଜବତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆଧାରରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣକୁ ବାଦ ଦେବାକୁ ନିରନ୍ତର ମନା କରିଆସିଛନ୍ତି ।"

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ବଳଦେବ ସିଂହ, [1999] 6 SCC 172 ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠ NDPS ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ଅନୁଯାୟୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କି ନାହିଁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ। ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୂରନ ମାଲ ମାମଲାର ରାୟରେ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ସମୟରେ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଅବୈଧ ଜିନିଷ, ପୂର୍ବ ସୂଚନା ଉପରେ, ଆଇନର ଧାରା 50 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କରାଯାଇଥିବା, ନିଜେ ଅବୈଧ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ କରାଯାଇଛି, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଅବୈଧ ଜିନିଷର ଅବୈଧ ଅଧିକାରର ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ । ରାୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 45 ରେ, ଡକ୍ଟର ଏ.ଏସ୍. ଆନନ୍ଦ (ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ) ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି:-

"...... ନିଜ ଭୁଲର ଫାଇଦା ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅପରାଧିକ ଅପରାଧରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ବିଚାର ପରିଚାଳନା କରିବା ଆମ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସମାଜର ମୂଳଦୁଆ । ଏକ ଅନୁଚିତ ବିଚାରରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଆମର ନ୍ୟାୟ ଧାରଣାର ବିପରୀତ । ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ବିଚାର ପରିଚାଳନା ସମାଜ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉଭୟର ହିତ ପାଇଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।" ନିରପେକ୍ଷ ବିଚାରର ଦିଗକୁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରମାଣର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରାଯାଇଥିବା ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରକୃତି ଉଭୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ । ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ପ୍ରମାଣ ଏପରି ଏକ ଆଚରଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଯାହାର ସୁଯୋଗ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ନେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ବିଶେଷକରି ଯେତେବେଳେ ସେହି ଆଚରଣ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ପକ୍ଷପାତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଯଦି ନଥିରେ ଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ସତର୍କତାର ସହିତ ବିଚାର କରିବା ପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଧାରା 50 ର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ସଂଗୃହୀତ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣ ବିଚାରକୁ ଅନୁଚିତ କରିବ, ତେବେ ସେହି ପ୍ରମାଣକୁ ବାଦ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ...... "

ଏଚ୍.ପି. ବନାମ ପୃଥୀ ଚାନ୍ଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1996] 2 SCC 37 ର ସ୍ଥିତିରେ, ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଆଇନ ହେବ ଯେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିବରଣୀରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଚ୍ୟୁତି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଭାବରେ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ନେଇଯାଏ ନାହିଁ ଯେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସନ୍ଧାନ ଅବୈଧ ସନ୍ଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାରକୁ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ବିଚାରରେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ତଥ୍ୟର ଆବିଷ୍କାରକୁ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏପରି ପ୍ରମାଣକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ନ୍ୟାୟଳୟକୁ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ପ୍ରମାଣଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ପରେ ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡିବ ବୋଲି ମତ ଦେବେ ।

ରାଧା କିଶନ ବନାମ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, AIR (1963) SC 822 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଅବୈଧ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରମାଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସତର୍କତାର ସହ ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ନଟବରଲାଲ ଦାମୋଦରଦାସ ସୋନି,* [1980] 4 SCC 669 ରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦିଓ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବେଆଇନ ଥିଲା, ତଥାପି ଏହା ଜବତ ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅଧିକ ତଦନ୍ତର ବୈଧତା କିମ୍ବା ଶୁଳ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଚାରର ବୈଧତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ବିଷୟରେ ଆଇନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଯଦିଓ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କରିବାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ବେଆଇନତା ଥାଏ, ତଥାପି ଏହା ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମାଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମସ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ଗୁରୁତର ପକ୍ଷପାତ ସୃଷ୍ଟି

ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବେ । ଯଦି ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ଆଇନ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଏପରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଜବତ ସମୟରେ ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମାଣ ସହିତ ହେରଫେର କିମ୍ବା ବିକ୍ଷେପିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ପ୍ରମାଣ ପ୍ରମାଣରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ , ଯଦିଓ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ରଖିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ପାଇଥିଲେ ସେଠାରେ ମହାଜର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଏହା କରାଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସମଗ୍ର ସ୍ଥାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ, ତଥାପି ଏପରି କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶ ନଥିଲା ଯେ ଚୋରା ସାମଗ୍ରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଅଫିମ ଥିବା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଜଣାପଡ଼ିଛି ।ଆମେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ପାଉନାହୁଁ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଏ ।

ଭି. ଏସ୍. ଏସ୍.　　　　　　　　　　　　　　　　　　ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।